

Weelde, Nijverheidsstraat

Programma van Maatregelen

Auteur:

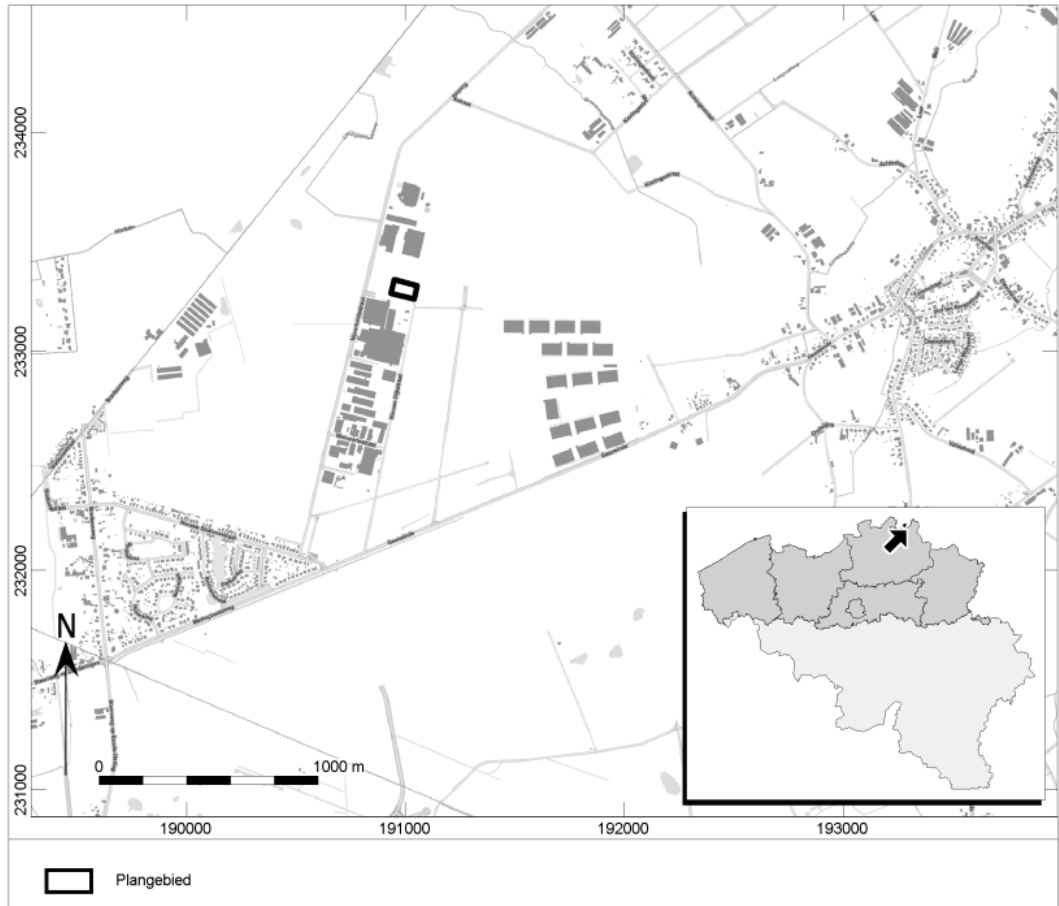
B. Belis (veldwerkleider)

Autorisatie:

B.A.T.M. Weekers-Hendriks (OE/ERK/Archeoloog/2016/00095)

1 Inleiding

In opdracht heeft Vlaams Erfgoed Centrum in juni 2018 een nota opgesteld naar de archeologische waarde van een terrein gelegen aan de Nijverheidsstraat te Weelde (afb. 1). De nota bestaat uit een landschappelijk booronderzoek en een proefsleuven onderzoek dat volgt op een eerder bureauonderzoek uitgevoerd in December 2017. Het proefsleuven onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de voorgenomen inrichting van een voorgenomen bouw van een opslagmagazijn.

Afb. 1. Locatiekaart van het plangebied.

2 Gemotiveerd advies

2.1 Volledigheid van het onderzoek

Voor het plangebied is in het reguliere traject een bureauonderzoek uitgevoerd en in het uitgestelde traject aangevuld met een landschappelijk booronderzoek en aanvullend een proefsleuvenonderzoek. De resultaten worden hieronder per onderzoeksfase kort besproken.

2.1.1 Bureauonderzoek

Het bureauonderzoek toonde aan dat het projectgebied een zeker potentieel heeft op sporen en vondsten uit het verleden.¹

Gezien de ontstaansgeschiedenis van het dekzand (Weichseliaan) kunnen in het plangebied in potentie resten vanaf het Laat-Paleolithicum voorkomen. De archeologische resten uit het Paleolithicum en het Mesolithicum manifesteren zich als een spreiding van vondsten zonder sporenniveau en kunnen voorkomen

¹Schoups 2018.

vanaf het originele maaiveld. De aanwezigheid van een ven ten noordwesten van het plangebied op de historische kaarten en de vele meldingen van steentijdvondsten binnen een straal tussen 120m en 870m rondom het plangebied maken dat er een hoge verwachting is aan archeologische resten uit deze periodes.

Eventuele archeologische resten vanaf het Neolithicum tot en met de Middeleeuwen kunnen tevens voorkomen vanaf het maaiveld. Een eventueel sporenniveau is het beste zichtbaar vanaf de mogelijk aanwezige B horizont. In de directe omgeving van het plangebied werden tot nu toe nog geen meldingen gedaan van vondsten uit deze periodes. Net over de grens met Nederland in Baarle-Nassau zijn, in een gelijkaardige landschappelijke context, echter wel meldingen bekend uit deze periodes. Zo werden net over de grens onder andere fragmenten aardewerk aangetroffen uit de periodes tussen het Neolithicum en de IJzertijd en verder werden ook aardewerk fragmenten en metalen objecten teruggevonden uit de Late Middeleeuwen. Meer naar het noorden werden ook onder andere enkele funeraire contexten uit de Bronstijd ontdekt. Hierdoor kan de verwachting aan archeologische resten en sporen uit deze periode middelhoog tot hoog ingeschat worden.

De bodemkaart karteert het plangebied grotendeels binnen een matig natte zandbodem met duidelijke ijzer en/of humus B horizont. voor. In het noordwesten en het zuidoosten van het plangebied komen een matig droge zandbodem met duidelijke ijzer en/of humus B horizont Bodemtypes Zdgb en Zcg(b) komen voor in het gehele plangebied.

Op basis van de bovenstaande gegevens kon worden gesteld dat het plangebied onvoldoende onderzocht is en dat de kans op eventuele archeologische sporen vanaf de steentijd tot de nieuwe tijd aanwezig is.

2.1.2 Landschappelijk bodemonderzoek

Op basis van het landschappelijk bodemonderzoek is geconstateerd, dat in het plangebied de ondergrond bestaat uit eolisch lemig zand (dekzand) uit het Laat-Weichseliaan. Oorspronkelijk is sprake geweest van een Zdgb- of Zcg(b)-bodem, een matig droge tot matig natte zandbodem met duidelijke ijzer en/of humus B-horizont. Door (vermoedelijk) egalisatiewerkzaamheden is het bovenste gedeelte van het natuurlijke bodemprofiel echter grotendeels afgegraven, zodat in boringen 1 en 3 de Bs-horizont zich direct onder de verploegde A-horizont (Ap-horizont) bevindt. Boring 7 is het meest compleet; hier is nog sprake van een Bh-horizont, maar ook hiervan is de top vermoedelijk niet intact. In de overige boringen is de bodem afgetopt tot in de C-horizont. Het plangebied is nog niet voldoende onderzocht en daarom adviseerde het Vlaams Erfgoed Centrum een proefsleuvenonderzoek.

2.1.3 Proefsleuvenonderzoek

Het proefsleuvenonderzoek werd uitgevoerd op dinsdag 26 Juni 2018 (afb. 2). Tijdens het onderzoek werden enkele natuurlijke en recente sporen aangetroffen. Door de aftopping van de natuurlijke bodemopbouw, is het mogelijk te verklaren dat er geen archeologisch relevante sporen aangetroffen zijn binnen het plangebied. Aan de hand van enkele diepe profielkolommen kon de bodemopbouw zoals deze beschreven in het landschappelijk booronderzoek grotendeels bevestigd worden. Er is echter geen Bs-horizont aangetroffen, het eerste archeologische vlak lag op de C-horizont.

Concluderend kan gezegd worden dat het plangebied buiten enkele recente sporen geen archeologische waarde heeft.

Afb. 2. Allesporenkaart van het proefsleuvenonderzoek werkput 1 tem 7.

2.2 Impactbepaling

Deze zone heeft een oppervlakte van circa 7010 m² en werd voorheen gebruikt als grondopslag. Deze zone werd gebruikt worden voor het stockeren van materiaal en grond. Op het terrein wordt een nieuw opslagterrein gerealiseerd, deze werken zullen de bodem verstoren en eventuele archeologische sporen vernietigen.

2.3 Potentieel tot kennisvermeerdering

Vervolgonderzoek biedt door het gebrek aan archeologische sporen in het plangebied zeer weinig kans op kennisvermeerdering.

2.4 Bepaling van de maatregelen

Op basis van het bureauonderzoek werd op het terrein een kans ingeschat voor sporen vanaf het Laat-Paleolithicum tot de nieuwe tijd. Deze verwachting is gebaseerd op de landschapsgenese van het plangebied, de daarmee samenhangende bewoningsgeschiedenis, de aanblik van het plangebied op geraadpleegd historisch kaartmateriaal en verschillende meldingen op de CAI.

Op basis van het landschappelijk bodemonderzoek is geconstateerd, dat in het plangebied de ondergrond bestaat uit eolisch lemig zand (dekzand) uit het Laat-Weichseliaan. Oorspronkelijk is sprake geweest van een Zdgb- of Zcg(b)-bodem, een matig droge tot matig natte zandbodem met duidelijke ijzer en/of humus B-horizont. Door (vermoedelijk) egalisatiewerkzaamheden is het bovenste gedeelte van het natuurlijke bodemprofiel echter grotendeels afgegraven, zodat in boringen 1 en 3 de Bs-horizont zich direct onder de verploegde A-horizont (Ap-horizont) bevindt. Boring 7 is het meest compleet; hier is nog sprake van een Bh-horizont, maar ook hiervan is de top vermoedelijk niet intact. In de overige boringen is de bodem afgetopt tot in de C-horizont

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden zeven sleuven uitgegraven om uitspraak te doen over de aanwezigheid van archeologische sporen. Tijdens dit onderzoek bleek dat het plangebied geen archeologisch relevante sporen bevatte. Alleen één natuurlijk spoor en een aantal recente verstoringen werden aangetroffen. Vervolgonderzoek in het plangebied biedt daarom geen potentieel tot kennisvermeerdering. Het Vlaams Erfgoed Centrum adviseert dan ook om het plangebied vrij te geven. Daarmee vormt het prospectief onderzoek met ingreep in de bodem (in de vorm van proefsleuven) het einde van het onderzoek voor het plangebied Watermolenstraat te Galmaarden.

Ondanks het advies tot vrijgeven van het terrein, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht, conform artikel 5.4.1 van het Onroerendergoeddecreet. De civiel technisch uitvoerder is verplicht eventuele toevalsvondsten binnen drie dagen na ontdekking te melden bij Onroerend Erfgoed.